

Quickscan Diergeneesmiddelen in de waterketen

Diergeneesmiddelengebruik

Veestapel:

- 4.000.000 koeien
- 12.000.000 varkens
- 106.000.000 kippen
- 118.000 paarden
- 470.000 geiten
- 900.000 schapen

Bron CBS 2015

Gezelschapsdieren:

- 5.000.000 postduiven
- 3.000.000 katten
- 1.500.000 Honden
- 1.200.000 konijnen
- 500.000 andere knaagdieren
- 3.900.000 zang/sier vogels
- 9.000.000 aquariumvissen
- 9.000.000 vijvervissen

Bron van Heijst, 2015

Diergeneesmiddelengebruik

Veestapel:

- **4.000.000 koeien**
- **12.000.000 varkens**
- **106.000.000 kippen**
- **118.000 paarden**
- **470.000 geiten**
- **900.000 schapen**

Bron CBS 2015

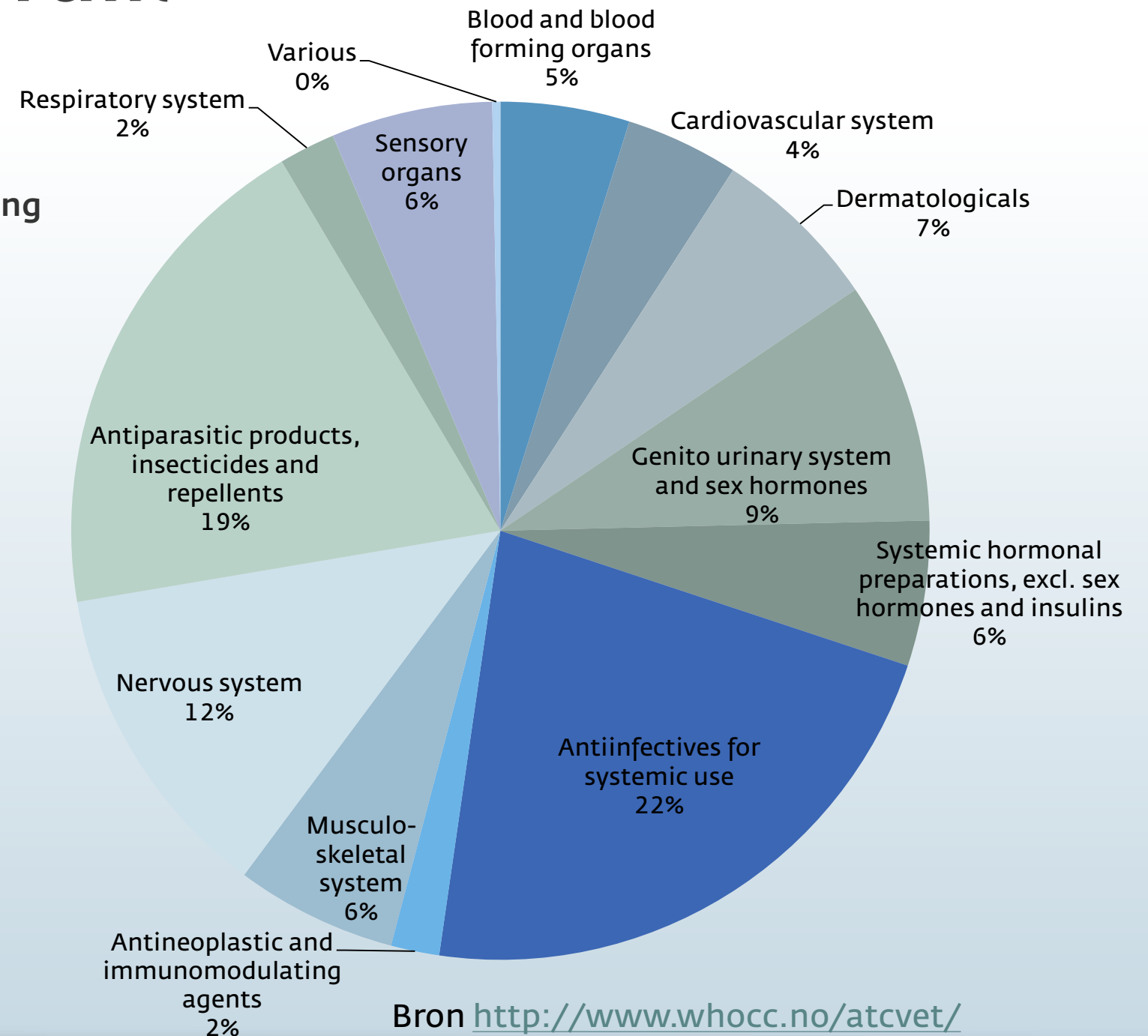
Gezelschapsdieren:

- **5.000.000 postduiven**
- **3.000.000 katten**
- **1.500.000 Honden**
- **1.200.000 konijnen**
- **500.000 andere knaagdieren**
- **3.900.000 zang/sier vogels**
- **9.000.000 aquariumvissen**
- **9.000.000 vijvervissen**

Bron van Heijst, 2015

Diergeneesmiddelengebruik

- 254 actieve stoffen op de markt met veterinaire toepassing
- 2004:
  - gerapporteerd antibiotica gebruik 454t
  - geschat antiparasitica gebruik 11t,
  - geschat hormoongebruik 0,3t
- 2012:
  - gerapporteerd antibiotica gebruik 244t
  - gebruik antiparasitica en hormonen gelijk gebleven?

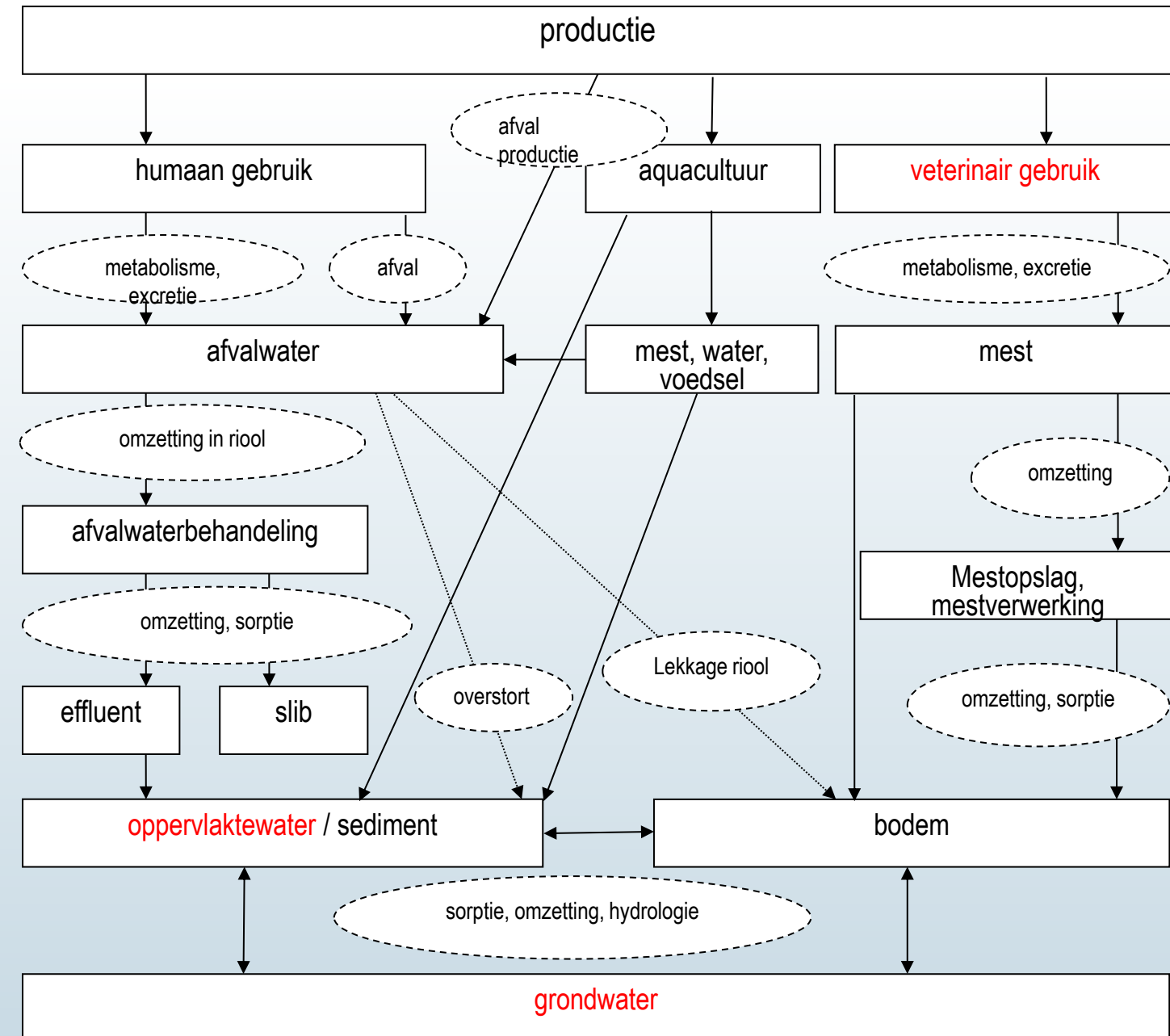

Geneesmiddelenemissie

Emissieroutes van diergeneesmiddelen zijn divers

Modelleren van emissies is complex

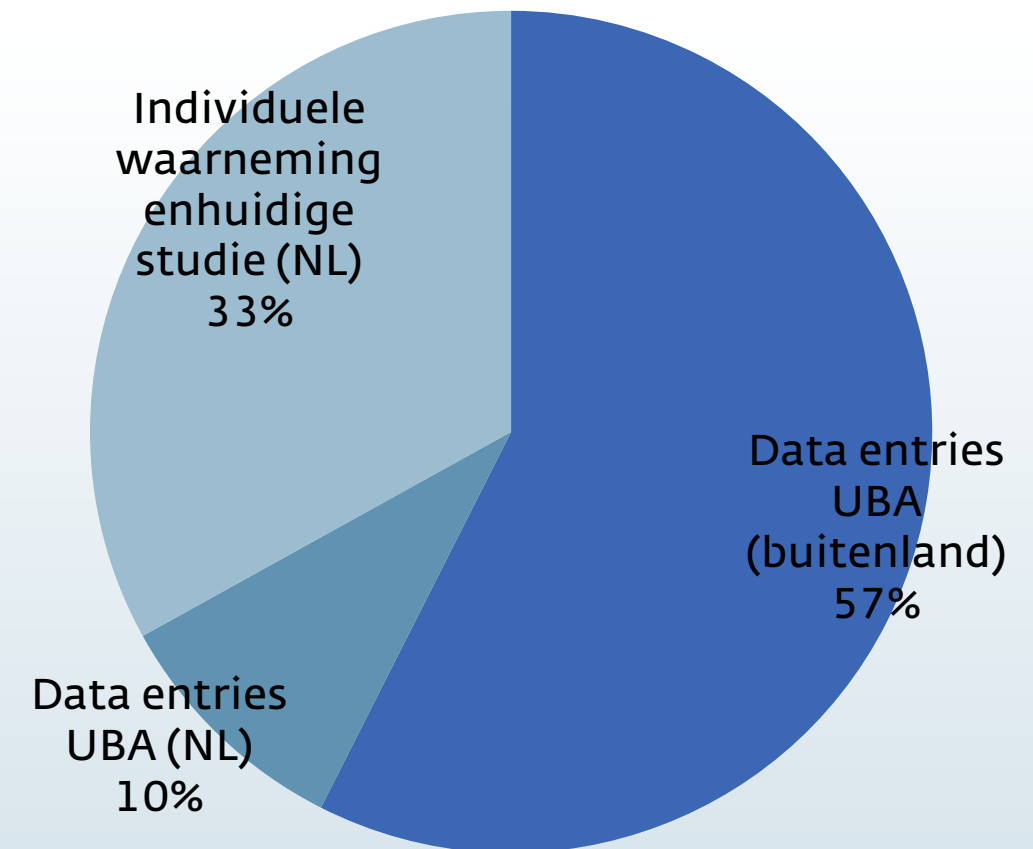
- consumptie
- excretie
- lot in mestopslag
- lot na verspreiding over het land
- gedrag in bodem

Geneesmiddelenanalyse

79.000 meetgegevens verzameld

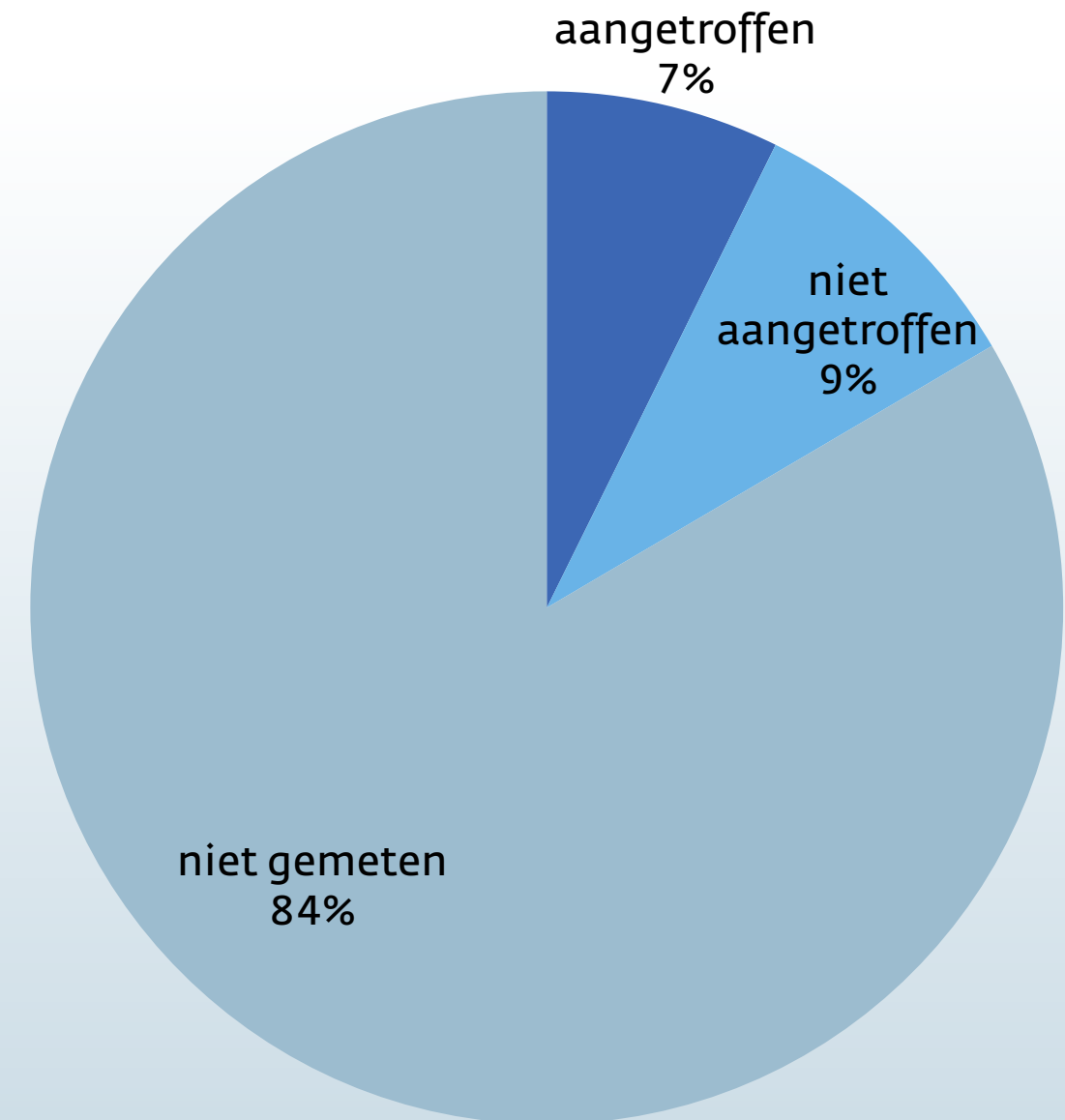
- Gedeeltelijk individuele waarnemingen
- Gedeeltelijk geaggregeerde data
- 73% metingen humane geneesmiddelen
- 22% metingen middelen met veterinair en humaan gebruik
- 5% metingen veterinair gebruik (waarvan 78% antibiotica)
- 24 stoffen met veterinaire toepassing aangetroffen in NL waterketen

Diergeneesmiddelenanalyse

Deel van stoffen gemeten/aangetroffen

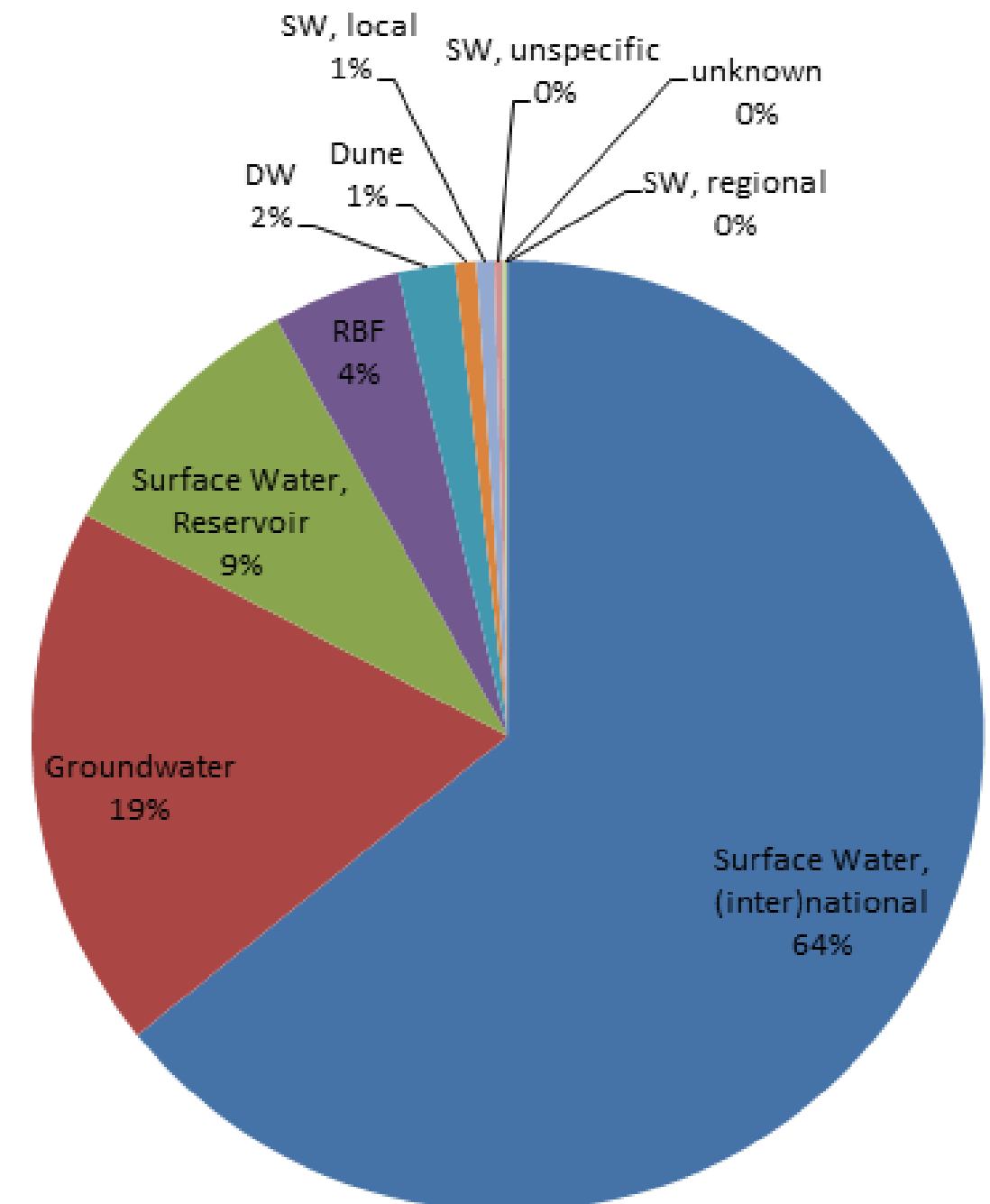
- Onmogelijk alles te meten
- Niet relevant om alles te meten

Diergeneesmiddelenanalyse

Waar zijn deze stoffen gemeten?

- Voornamelijk in grote oppervlaktewateren
- Aandeel in grondwater
- Beperkte informatie in kleine lokale oppervlaktewateren

Bron CBS 2015

Diergeneesmiddelenanalyse

Aangetroffen stoffen kennen gemengde toepassingen zoals veterinair gebruik, humaan gebruik en ook gebruik als bestrijdingsmiddel

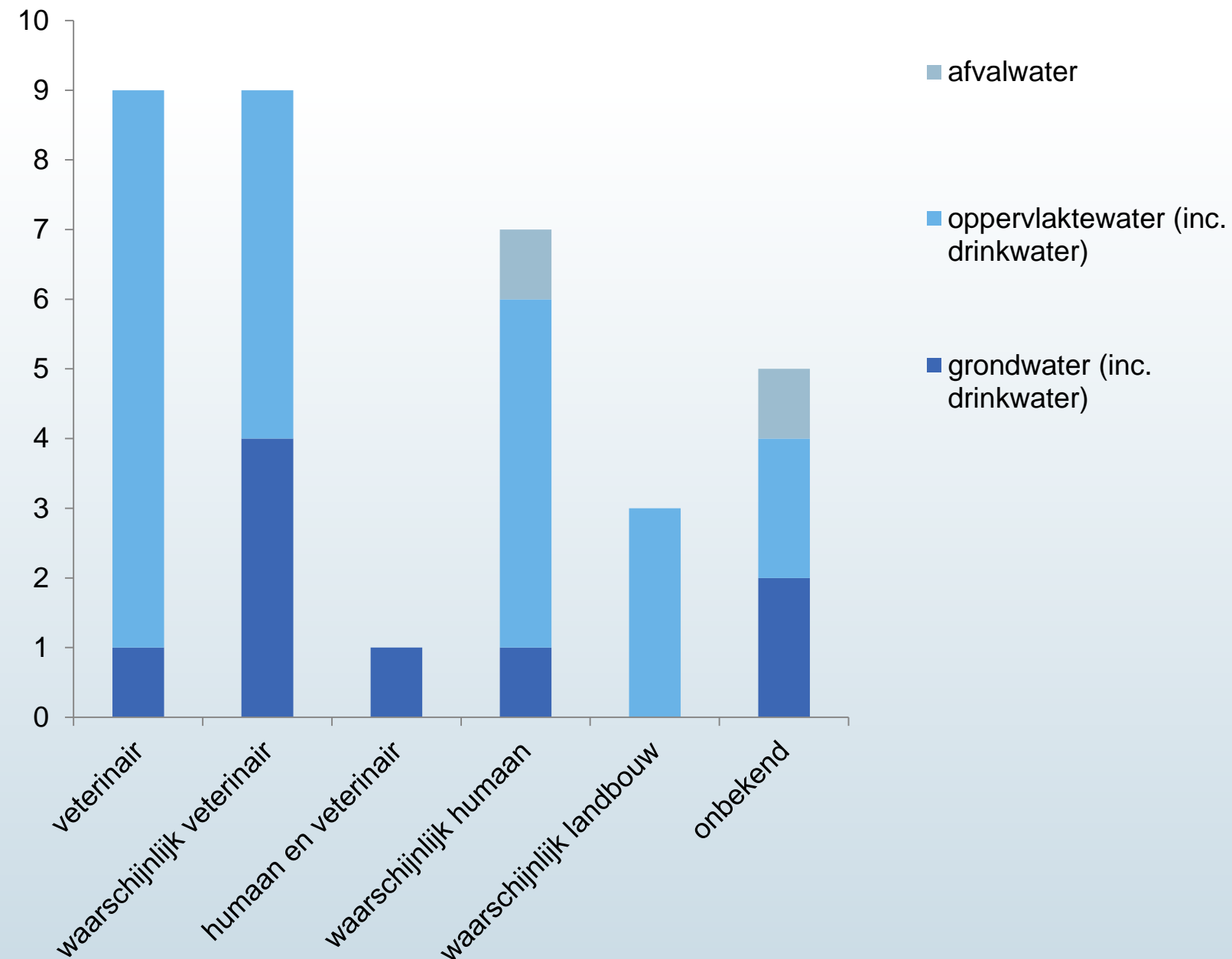
Zijn de aangetroffen stoffen van veterinaire oorsprong?

GENEESMIDDELI	THERAPEUTISCHE KLASSE	REGISTRATIE ¹
AMOXICILLIN	ANTIBIOTICUM	H&V
CHLORAMPHENICOL	ANTIBIOTICUM	H&V
CHLOROTETRACYCLINE	ANTIBIOTICUM	H&V
DIAZINON	INSECTICIDE	-2,3
ERYTHROMYCIN ⁷	ANTIBIOTICUM	H&V
FIPRONIL	INSECTICIDE	B&V ¹⁰
FLUMEQUINE	ANTIBIOTICUM	V
IMIDACLOPRID	INSECTICIDE	B&V
KETOPROFEN	ANALGESIC	H&V
LEVAMISOLE	ANTIHELMINTHIC	V
MEBENDAZOLE	ANTIHELMINTHIC	H&V
OXYTETRACYCLINE ⁹	ANTIBIOTICUM	V
SPINOSAD	INSECTICIDE	B&V
SULFADIAZINE	ANTIBIOTICUM	
SULFADIMIDINE	ANTIBIOTICUM	V
SULFADIMETHOXINE	ANTIBIOTICUM	V
SULFAMETHAZINE	ANTIBIOTICUM	V
SULFAMETHOXAZOLE	ANTIBIOTICUM	H&V
SULFAPYRIDINE	ANTIBIOTICUM	-3
SULFAQUINOXALINE	INSECTICIDE	V
THIABENDAZOLE	ANTIHELMINTHIC	V
TIAMULINE	ANTIBIOTICUM	V
TRIMETHOPRIM	ANTIBIOTICUM	H&V
TYLOSIN	ANTIBIOTICUM	V

Diergeneesmiddelenanalyse

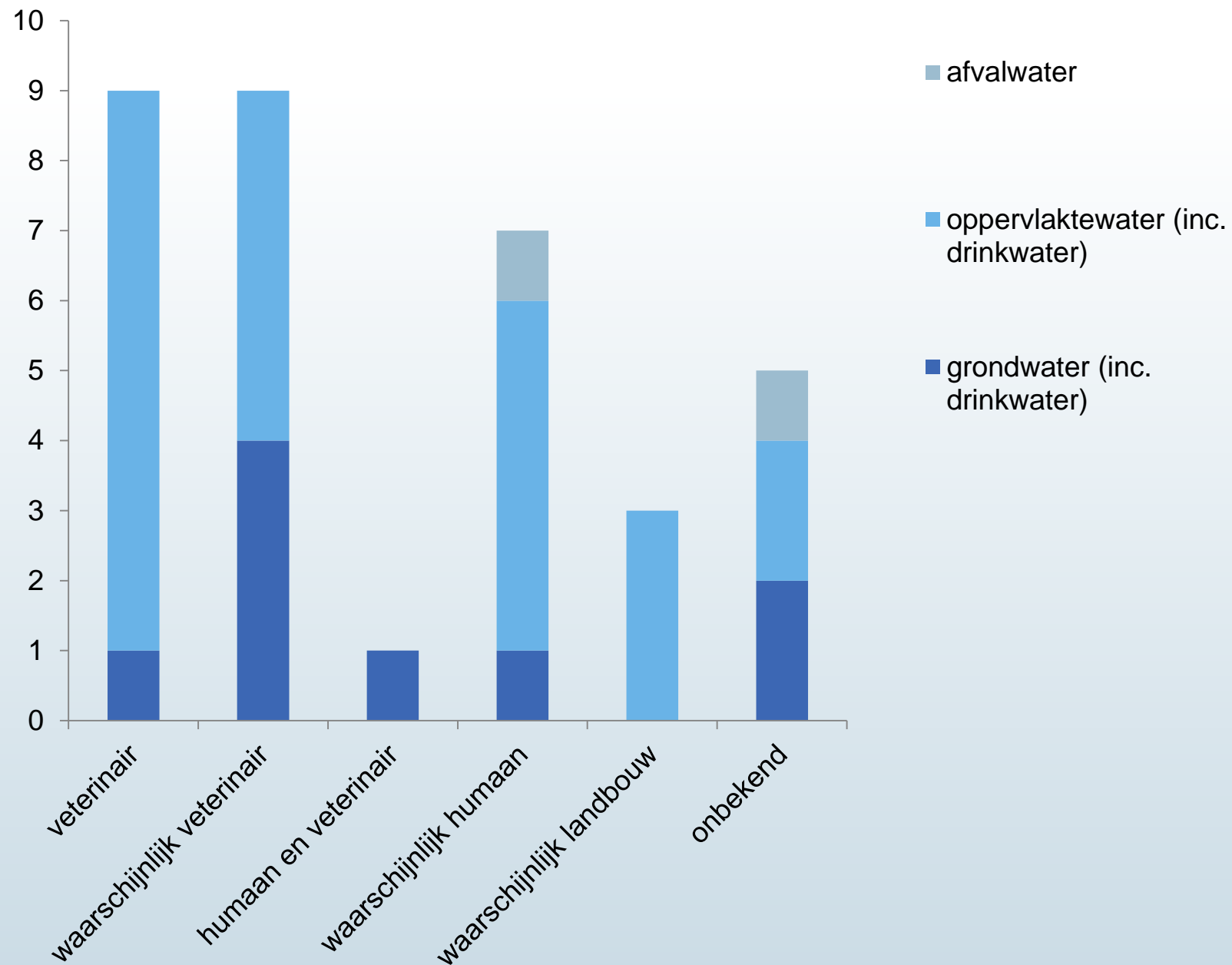
Kwalitatieve evaluatie op basis van locatie van voorkomen en toepassingen:

- Zijn de aangetroffen stoffen van veterinaire oorsprong?
- Nee lang niet allemaal..

Diergeneesmiddelenanalyse

Concentraties doorgaans < 0.1 ug/L, enkele (discutabele) waarnemingen >1 ug/L

Conclusies

- Diergeneesmiddelen worden in Nederlandse waterketen aangetroffen
- Relatief veel metingen in grote oppervlaktewateren
- Identificatie van veterinaire oorsprong vaak moeilijk te bepalen
- Gemeten Diergeneesmiddelen doorgaans “bijvangst” in meetcampagnes
- Gebruik diergeneesmiddelen m.u.v. antibiotica zijn niet openbaar beschikbaar

Stelling 1

Concentraties zijn laag en stoffen zijn vaak niet van veterinaire oorsprong, dus waar maken we ons druk over? Er is geen probleem!

Stelling 2

Als diergeneesmiddelen nu worden aangetroffen in grondwater dan gaat het om historische vervuiling. De piek in het gebruik is voorbij.

Stelling 3

Milieuonderzoek naar diergeneesmiddelen is onmogelijk zolang gebruiksgegevens van diergeneesmiddelen en dossiers met milieu-informatie niet openbaar beschikbaar zijn

Stelling 4

Monitoring van diergeneesmiddelen is te kostbaar, we kunnen beter inzetten op modellering om emissies en stromen in kaart te brengen

Stelling 5

De nadruk ligt teveel op antibiotica (resistentieproblematiek), andere middelen worden onderbelicht

BRIDGING

science to practice